

DOM

Afsagt den 3. januar 2018 i sag nr. BS SKSd-304/2017:

A

mod

Boet efter B
ved C og D

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen omhandler om en betingelse i en forsikring er vedtaget, og såfremt betingelsen er vedtaget, om begunstigede så opfylder betingelsen.

Under denne sag, der er anlagt den 3. maj 2017 har sagsøgeren A nedlagt påstand om, at sagsøgte, boet efter B ved C og D, tilpligtes at anerkende, at sagsøger er nærmeste pårørende til afdøde E og derfor berettiget til den fulde udbetaling på PF A-police nr ... og

Subsidiært har sagsøgeren nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøger, som afdødes livsarving, skal have udbetalt, hvad der ville være tilfaldet sagsøger som tvangsarving, hvis forsikringssummen var tilfaldet afdødes bo på PFA-police nr ... og

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

PFA Pension har i september 2011 sendt et brev til deres kunder, hvoraf det fremgår, at forsikringsbetingelserne fremover er ændret, og dette vil have en særlig betydning, "hvis du bor sammen med en samlever i et ægteskabslig-nede forhold, og din forsikring er oprettet før 1. januar 2008". Forsikringer-

ne i sagen er oprettet før den 1. januar 2008.

Det fremgår af de vedlagte betingelser § 7, stk. 3, at nærmeste pårørende er "... forsikringstagers ægtefælle/registrerede partner, eller hvis en sådan ikke efterlades, samlever i ægteskabslignende forhold, hvis de før dødsfaldet bor sammen, og ... har boet sammen i de sidste to år før dødsfaldet ... "

Der er enighed om, at det er sagsøgeren, der har stået for begravelsen af E.

Der er endvidere enighed om, at E og B havde fælles adresse og havde haft det i en årrække.

Forklaringer

A har forklaret, at hun blev født i slutningen af 1979, hendes forældre blev skilt i 1983 eller 1984. Hun er designteknolog. Hun har en dreng på tre år. Hendes far var et glad menneske, og de var på bølgelængde. Faren var en dygtig cykelmekaniker. Efter hendes mor blev skilt, var hun på samvær hos bedsteforældrene, da hendes far havde et alkoholproblem. B og E flyttede sammen i 2008 i en campingvogn i bedsteforældrenes baghave. E var på det tidspunkt blevet skilt fra sin anden kone, og havde fået gæld, så campingvognen var eneste løsning. De gange hun var på besøg hos sin far, talte hun ikke meget med B da hun ikke havde interesse i parten. Hendes far fortalte, at han gerne ville stoppe samlivet med B. Det var dog ikke økonomisk muligt. De boede i hver deres ende af den fælles bolig –efter de var fraflyttet campingvognen. B

boede ude på verandaen, hvor hun sov. De drak begge voldsomt. Det var ikke muligt for parterne at benytte førstesalen. Hendes far døde af organsvigt på grund af alkoholmisbrug. Der var indre blødninger. Det var kammerater og sygeplejersker, der sørgede for, at han blev indlagt. B blev tilbudt ophold på patienthotellet, da det stod klart, at faren ikke kunne genoplives ved et nyt organsvigt. B ville dog ikke tage ophold på patienthotellet. B har oplyst, at hun ville flytte for sig selv. Det blev dog ikke gennemført før dødsfaldet.

Hun havde bedt faren om at flytte hjem til sin mor. Dette blev dog ikke gennemført. Faren har samtalt med madudleveringen om dette.

Hun har lavet et notat over en samtale med sin nu afdøde bedstemor. Det er hende, der har ført pennen, da bedstemoren ikke selv kunne føre pennen længere. Hun interviewede bedstemoren, da bedstemoren lå på hospitalet, da det var den eneste mulighed for, at hun kunne forklare sig i sagen, da hun ikke ville overleve til retssagen.

Hendes far var tidligere en talende mand, men senere talte han ikke så meget. Han har aldrig skrevet fødselsdagskort mv. Hun har tidligere

opfordret ham til at læse mere. Hun fandt først ud af efter hans død, at han var ordblind. Det var ikke noget, han talte om.

Hun boede sammen med sin far i år 2000 et par måneder. Hun har boet i Køge fra 1986. Hun boede i Brønderslev i et år fra november 2015. Hun besøgte ikke sin far så ofte, da hun boede i Køge, det var alene et par gange om året. Dengang hun boede i Brønderslev, besøgte hun faren en gang om måneden. Hun besøgte faren nogle timer, når hun kom på besøg.

Bedstemoren og B havde ikke den bedste relation. Hun kontaktede B efter farens død. B tog ikke kontakt til bedemanden. Det var noget, hun som datter sørgede for. Der var begravelseskomsammen hos bedstemoren, og både B og hun deltog. Hun betalte, som bestiller, begravelsen. B har sagt, at hun skulle fraskrive sig arv og gæld. Så kunne kommunen betale. Det endte dog med, at hendes familie ville hjælpe. Parten opfattede egentlig, at B var ligeglad med begravelsen. B hentede nogle få ting hos faren. Hun fik udleveret en skænk, et stel, en vugge, en PH-lampe, værktøj og nogle papirer. Hun tog ikke de ting, som ville forringe Bs liv. Hun tog kun de effekter, som havde en tilknytning til faren. Det var naturligt for hende, at hun skulle have nogle af farens ting. Det er korrekt, at hun har fået nogle mindre pensionsordninger udbetalt. Kapitalpensionen vidste hun ikke noget om. På det tidspunkt, hvor hun lukkede kontoen, fik hun at vide, at der var to forsikringer. Hun fik kapitalpensionen, som faktisk var den, der betalte for den ene af forsikringerne. Hun ringede efterfølgende rundt til forsikringsselskaberne for at høre, om der var andre forsikringer. Hun besøgte sin far med sin nyfødte søn, og barnet var også senere med på besøg hos faren. Faren og B var med til baredåben i kirken. De deltog ikke i den efterfølgende fest.

C har forklaret, at hun er gift og har to børn på 5 og 2 år. Hun er under uddannelse til farmakonom. Hendes forældre blev skilt i 2008. Hun var flyttet hjemmefra, da forældrene blev skilt. Hendes far blev boende i det fælles hjem. Moren boede lidt rundt om ved familie, inden hun flyttede sammen med E i campingvognen på Es mors grund. De fik derefter en lejlighed. De nåede at have to lejligheder, inden de flyttede i huset. Hun flyttede fra området i 2010 til x-by De besøgte hendes mor i y-by engang om måneden, også dengang hun boede i x-by Hun

havde et meget tæt forhold til sin mor. Hendes mor havde et alkoholmisbrug. Dette havde hun også, inden hun flyttede sammen med E.

Hendes mor havde en rigtig god relation til E. De grinede sammen, og havde venner på besøg. Hendes mor lavede også mad til E. B havde brækket armen tre steder i tiden omkring Es dødstidspunkt. I starten, da de flyttede, ind sov de sammen på førstesalen. Det endte dog med, at E ikke kunne komme op på første salen, og da han ikke længere kunne komme

derop, havde B heller ikke lyst til at sove deroppe. Hun valgte derfor at sove i udestuen. Det er hendes indtryk, at E havde styr på sine personlige papirer mv. Hun mener, at hendes mor besøgte E på sygehuset. Hun har ikke selv besøgt E. Hun tror, at E på et tidspunkt var isoleret, da E havde infektioner.

Hun havde ikke noget indtryk af, at B og E var uvenner, og var ved at flytte fra hinanden. Hun inviterede både E og B, når hun havde familiesammenkomster. Fx deltog de begge i hendes bryllup i x-by. Det var hendes indtryk, at de deltes om udgifterne på den måde, at E betalte nogle af regninger og B betalte for nogle andre ting. De spiste ikke altid på samme tid, selvom det var B, der havde lavet mad. E havde oplyst, at han havde fået betalt noget af sin gæld, i den forbindelse sad han med papirerne, hvorfor hun havde indtryk af, at E kendte til sin økonomi.

Det var hendes opfattelse, at Es mor ikke brød sig om B. Hun har ikke set A de gange, hvor hun har været på besøg. Det er korrekt, at det naturligt var A, der stod for begravelsen mv. Der var en aftale om en urnenedsættelse. B havde ikke økonomi til at tage sig af begravelsen, og det var meget naturligt, at det var Es datter, der stod for de udgifter.

B havde ikke opfattelsen af, at der var en god dialog mellem parterne i forbindelse med bodelingen. B talte meget om de ordninger, sagen drejer sig om. Hun blev meget ramt af de ting, som blev sagt om E og hende. B syntes, at det var meget urimeligt den måde, som hun blev behandlet på. Hun opfattede E og B som et par. De opfattede også sig selv som et par, det kunne hun se på den måde, de delte om de dagligdags ting på. Hendes mor gik bort i 2017, hendes helbred var blevet dårligere og dårligere.

Det var en fælles beslutning, at hendes mor og E ville flytte. Det var fordi udlejer havde givet udtryk for, at han ville sælge ejendommen. Det var nødvendigt at være skrevet op for at få en nyt lejemål. E flyttede aldrig hjem til sin mor. B var ikke stærk, men hun hjalp med det, hun kunne. E var meget afvisende overfor offentlig hjælp, men han kunne sagtens finde på at bede B om hjælp til at finde drikke mv.

D har forklaret, at han er Bs barn. Han er enig i Cs gennemgang af sagen. Han er i dag 24 år, og var 16 år, da forældrene blev skilt. Han så også moderen efter, at hun fraflyttede. Han var ked af at besøge B og E i campingvognen på grund af deres leveforhold. Han besøgte dem ikke så meget, da de flyttede til ..., men senere besøgte han dem mere. I starten af parforholdet var han på meget god fod med E. Senere blev E mere og mere sur, hvorfor det var svært at have dialog med ham. Det var dog hans opfattelse, at B og E fortsat var et par. De sad i

stuen sammen og så fjernsyn, når han kom på besøg. Han havde aldrig det indtryk, at B og E ville flytte fra hinanden. Han talte ikke om økonomi med E og B. Han har aldrig hørt, at B har talt om, at hun ville flytte. Det er korrekt, at E var indlagt i flere omgange på sygehuset. Han har ikke besøgt E på sygehuset. Han vil mene, at B besøgte E på sygehuset. Hun besøgte ham i hvert fald, da han var indlagt i Thisted. Han har hørt fra E og Bs fælles omgangskreds, at hun var på besøg i Aalborg. Han kender B og Es venner, som han selv drak øl sammen med og snakkede med. E deltog ofte i familiefester mv. E deltog også til slut i familiefester, hvor han dog godt kunne finde på at slumre på sofaen.

F har forklaret, at hun var gift med E. De mødtes i 1976 og fik A i 1979 og de blev skilt i 1985. E elskede sin datter. De blev skilt på grund af, at E var alkoholiker. Han havde i hele perioden haft problemer med alkohol, men der var ikke udsigt til bedring. Hun havde fortsat et godt forhold til E og hans familie. Samværet mellem E og datteren foregik hos bedsteforældrene på grund af Es alkoholmisbrug. Hun har ikke nogen indsigt i, hvordan B og E mødte hinanden. Hun vidste dog, at E og B boede i en campingvogn. Hun mødte engang imellem E hos hans forældre, hvor hun kom.

Det var hende, der stod for alt det praktiske i forbindelse med deres fælles økonomi, da E ikke var i stand til dette. Hun fortalte om forholdene og så skrev han under. Hun har aldrig set, at E har skrevet andet end sit navn og ordene "hilsen" og "fra". Det var hende, der skrev på kort mv. E læste ikke aviser mv. Det gik dog først sent op for hende, at det var, fordi E ikke kunne. E så alene danske film eller komedier, hvor der ikke var noget stort talesprog. E kunne ikke navigere i trafikken, da han ikke kunne læse skilte. Han talte dog ikke om sit handicap.

Hun er ikke involveret i hans økonomi efter skilsmissen. Hun ved dog, at B og E ikke havde fælles økonomi. Dette fremgik af de kontoudtog, som hun har fået. Det var Es mor, der betalte for hans mad gennem perioden. Det var ikke noget, B havde med at gøre. Hun talte fortsat med E over telefon flere gange om året. E ville gerne smide B ud, men han havde ikke mulighed for at betale huslejen.

Hun har besøgt E mens han boede sammen med B. Hun besøgte ham senest i 2014, men besøgte ham også på sygehuset under indlæggelserne, og talte i telefon med ham efterfølgende.

G har forklaret, at hun blev gift med E i 1997. Hun mødte E på en tankstation, og de blev skilt, da E begyndte at drikke igen. Hun blev boende i Danmark i en kortere periode, men flyttede tilbage til Frankrig i 2011. Han ringede til hende for at få hende tilbage. E var dog stadig påvirket af alkohol, og hun havde ikke lyst til at flytte tilbage til ham. Hun

besøgte senest E i 2014. E tilbød hende helt frem til sin død at vende tilbage. Det så ud til, at B og E havde det rigtigt dårligt sammen. Det flød i huset. Der duftede af røg. Der var uvenskab mellem B og E.

Det var, da hun boede sammen med E, at de tegnede forsikringerne. De var ved at renovere huset, da de tegnede forsikringerne. De var i banken for at få det forklaret. Hendes danske var ikke helt sikkert, og E kunne ikke læse. Hun har tegnet de samme forsikringer, og fik det samme breve som E.

Det er hende, der har udarbejdet et brev i forbindelse med sagen, da det er usandsynligt, at E ville snyde sin datter for arven, og hun ville gerne hjælpe A.

Hun har talt i telefon med E - også efter hun besøgte ham i 2014. Han har for eksempel talt med hende i Frankrig, da han var indlagt på sygehuset. Han fortalte, at han gerne ville se hende, da han stadig elskede hende. Det kunne dog ikke lade sig gøre. Hun troede dog ikke, at han var så alvorlig syg, hvorfor hun ikke tog på besøg. Hun var ikke med til Es begravelse, da hun ikke havde fået at vide, at E var død.

H har forklaret, at han har repræsenteret B. Han traf hende i forbindelse med en bodeling. Han kendte på det tidspunkt hverken E eller B. De henvendte sig sammen for at bede om bistand til Bs bodeling med hendes eksmand. Det var hans indtryk, at parterne var samboende. Der var ikke så meget bo at dele. B henvendte sig igen som kunde i 2011. Det var i forbindelse med, at der skulle afhændes en del af en bolig, som B ejede sammen med sine søskende. Han blev kontaktet af B igen efter Es død. Hun ville have rådgivning på grund af sagen her. De havde et møde med advokat Lyngs om sagen. De drøftede de relationer, som hun havde med E således han kunne få indtryk af sagen. B oplyste, at parternes samvær ikke havde været så intensiv på grund af sygdom, men der havde ikke været tale om, at de var ved at ophæve samværet. Han husker ikke, om de talte om økonomi. B havde søgt en anden lejlighed, det var, fordi parterne skulle have en lejlighed i stueplan sammen. Det var ikke fordi, at B og E var ved at ophæve samlivet.

I har forklaret, at han var udlejer til B og E. Han købte ejendommen af E og på et tidspunkt lejede han den så tilbage til E. Han opfattede B og E som et par, da de flyttede ind i 2011. Han kendte E og B, da de begge kom fra y -by. E betalte huslejen kontant. Han kender ikke til B og Es økonomi, og han havde ingen indtryk af, at parterne var ved at flytte fra hinanden. Han spurgte på et tidspunkt E, om han var interesseret i at købe huset tilbage, da han ville sælge huset. Dette havde E dog ikke mulighed for. B og E har boet sammen i mange år, så de var efter hans opfattelse et par. De var meget syge til sidst. Han kom ikke særligt ofte på ejendommen, så han ved ikke,

hvordan huset var indrettet. Han var dog klar over, at det ikke var muligt for nogen af dem at gå op i soveværelset på 1. sal.

J har forklaret, at han var ven af B og E. Han er kommet hos dem i mange år, og han besøgte dem ofte. Han kom hos B og E en til to gange om ugen. E og B har boet sammen i alle årene, og han har opfattet dem som et par. Han har ikke indtryk af, at det var på grund af et ønske om samlivsophævelse, at B ikke hjalp så meget i husholdningen, det var fordi hun også selv var meget dårlig. B og E skændtes ligesom alle andre par. De havde dog måske en lidt anden tilgang på grund af deres tilgang til alkohol. E kunne godt i fuldskab sige, at nu ville han noget andet, men det var rent fuldmandssnak. E har talt om, at han ville flytte hjem til sin mor. Det var på grund af en uoverensstemmelse om økonomi. Han flyttede dog aldrig. På grund af deres alkoholmisbrug kunne det godt være lidt smalt sidst på måneden. Han tror, at E indbetalte til ekstra pensionen. E har aldrig talt om, at han ville begunstige den ene frem for den anden. I starten af B og Es samliv var de kærester ligesom alle andre. Han ved ikke, om A tit kom på besøg. Bs børn kom sidst i perioden nogen gange til stede. Han var sammen med B oppe og besøge E på sygehuset. De var oppe på sygehuset for at sige farvel. E døde kort efter. B havde ikke mulighed for at komme til Aalborg på andre måder. Hun havde det skidt med sin arm. E var også på plejehjem til aflastning i en kort periode. Det var B, der normalt lavede mad. Det kunne hun ikke til sidst på grund af en skade på armen. E kunne godt køre bil, men han kunne ikke selv læsse øllene i bilen, hvorfor vidnet hjalp ham.

Vagn Bækdahl har forklaret, at han er pensioneret psykolog. Han havde E til undersøgelse i 2008, og han vurderede, at E var alkoholskadet. Det var ikke muligt at gennemføre arbejdsprøvning af E. Han testede E ved hjælp af en almindelig intelligensprøve. E klarede sig dårligt, og han er sikker på, at dette skyldtes alkohol. Es intelligenskvotient var dog højere end 70, hvorfor E ikke var mentalhandicappet. Folk med en kvotient mellem 70 – 85 var tidligere betegnet "sinke". E måtte have lagt højere tidligere, da han ikke som "sinke" kunne have tillært sig færdighederne som smed. Det, der er karakteristisk ved en intellektuel tilbagegang, er, at evnen til at indlære ny viden påvirkes, men det allerede tillærte bibeholdes i nogen udstrækning. Der er altid en smule usikkerhed i forbindelse med en test, men ved den her test, var den absolut ikke stor. En person som E vil kunne klare sig i hverdagen, og vil ikke nødvendigvis have brug for en værge. Vidnet havde målt Es intelligenskvotient til 75, og E er ikke hjælpeløs. Han ville have indsigt i sine problemer og ville kunne søge relevant hjælp.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand gjort følgende gældende:

"Principalt:

1. Sagsøgte er ikke begunstiget

Sagsøgtes krav i denne sag er baseret på at hun er begunstiget forud for sagsøger. Sådan forholder det sig ikke og derfor bør sagsøger gives medhold i den nedlagte påstand.

Dette synspunkt indeholder fem selvstændige elementer, som jeg nedenfor under A – E vil gennemgå.

A.

Det bestrides, at meddelelsen er nået frem til E. Den er ikke fundet blandt hans papirer og der er ingen, der kan dokumentere, at brevet er kommet frem til E. E har derimod været bevidst om at hans datter var betænkt, hvilket han har givet udtryk for, ganske således som det blev aftalt i 2001, jf. bilag 19.

Det gøres gældende, at bevisbyrden for at ændringsmeddelelse er kommet frem påhviler sagsøgte og denne bevisbyrde er ikke løftet.

B.

Hvis sagsøgte kan bevise, at meddelelse om ændring af klausulen "nærmeste pårørende", der angiveligt skete pr. 1.1.2012 er kommet frem til E, da gøres det gældende, at ændringen ikke er gyldig og ikke er bindende for E og dermed for sagsøger. Den aftale, der blev indgået i 2001 kan ifølge retspraksis ændres, hvis der, f.eks. i en obligatorisk pensions- og forsikringsordning, var hjemmel til at foretage en kollektiv ændring. Sådan hjemmel findes ikke, idet der er tale om en individuel tegnet forsikring, hvor ændring kræver enighed og ændring kan ikke ske ved fremsendelse af et masseudsendt standardbrev uden individuelle kendetegn og påstand om at dette er læst, forstået og stiltiende accepteret. Det fremgår netop af FAL § 102, at "forsikringstageren kan ved forsikringens tegning eller senere indsætte en anden som begunstiget. Ved forsikringstagerens død udbetales forsikringssummen umiddelbart til den begunstigede". PFA eller andre kan ikke tiltage sig retten til ændring, sådan som man har forsøgt.

Hertil kommer, at en kollektiv ændring af individuelle forsikringer som her forsøgt, helt savner mening. En ændring af definitionen af "nærmest pårørende" er ikke påkrævet eller nødvendig set fra Es side. Han bad ikke om nogen ændring, men han fik i 2001 at vide, at han kunne bestemme over begrebet "nærmeste pårørende", hvis han ville. Det fremhæves, at overgangsreglerne i loven netop ikke ændrer aftaler indgået før 1.1.2008 – så meget desto mindre bør ændring kunne iværksættes af en pensionsforvalter.

C.

Hvis retten finder, at PFA har været berettiget til ensidigt at ændre policevilkårene som sket, da gøres det gældende, at ændringen alligevel ikke er gyldig. En ensidig ændring må forudsætte, at underretningen herom er kommunikeret på en tilstrækkelig klar måde. Det er ikke tilfældet i denne sag.

Meddelelsen om ændring (bilag 2 og bilag 3) er sket på en måde, som ikke på noget punkt hejser et advarselsflag, som motiverer modtageren til at agere. De nævnte skrivelser har karakter af noget, der let forveksles med en reklamesag. Der er ikke foretaget nogen klar fremhævelse af et punkt, der fuldstændig og helt afgørende ændrer de vilkår, der blev aftalt 11 år tidligere.

Den ensidige ændring er sket med meget kort varsel (ca. en måned) og på en måde, som er let at misforstå. Ændringsmeddelelsen har et højt lixtal, mellem 40 og 46 hvilket er en sværhedsgrad, der svarer til avislæsning. E kunne ikke læse aviser og ændringsmeddelelsen var ikke vedlagt informationsmateriale, som kunne hjælpe modtageren til at forstå indholdet.

Den ensidige ændring vedrører et vilkår af væsentlig og central betydning for forsikringstager, herunder et af de få vilkår, hvor forsikringstageren har en valgmulighed. Den ensidige ændring afviger tillige fra den i lovgivningen fastsatte overgangsordning, ifølge hvilken den oprindelige police fra 2001 fortsat ville have været gældende.

Sagsøgte har ikke løftet bevisbyrden for, at E ikke havde indrettet sig i tillid til den i 2001 aftalte klausul, hvorefter "nærmeste pårørende" betød, at hans datter var begunstiget. Herefter bør sagsøgers påstand tages til følge.

D.

Hvis retten finder, at den ensidige ændring er gyldig og at standardformuleringen generelt må anses for at være forståelig, da gøres det gældende, at E ikke kan antages at have forstået standardændringen. E har ikke forstået, at hans sambo kunne blive betragtet som samlever "i et ægteskabslignende forhold" og han har ikke forstået, at der kunne være anledning til at ændre ved de forsikringen, han for længst havde tegnet.

Det er velkendt, at alkoholikere har svært ved at håndtere post. Karakteristisk for et alkoholikerhjem er uåbnet og ulæst post og et markant rod.

I den som bilag 15 og 16 fremlagte meddelelse om førtidspension af

03.03.2009 fremgår bl.a.:

"I april 2006 er der tiltagende depressive symptomer, som behandles med antidepressive midler. Lægen vurderer, at hans overforbrug af alkohol igennem årene har forårsaget nerveskader. Ved undersøgelsen ved psykolog Vagn Bækdahl er der også tegn på, at der er vedvarende kognitiv forstyrrelse, som er fremkaldt af alkohol og tilstanden vurderes at være kronisk. Ved undersøgelsen viser det sig også, at E har en total IQ på 75. Der er sandsynligvis tale om en intellektuel reduktion af lettere grad forårsaget af alkoholmisbruget. Der er en betydelig rysten på hænderne, nedsat motorisk tempo, opmærksomhedssvigt samt visuelle hukommelsesvanskeligheder".

Det fremgår, side 3 i bilag 16, at E var ordblind; han havde sandsynligvis kroniske smerter efter et stort alkoholmisbrug, havde svært ved at koncentrere sig og situationen ansås i 2008 for varig. Af bilag 16, side 5 fremgår, at IQ samlet er 75 fordelt med verbal IQ 82 og performanceIQ på 72 og resultatet svarer til aktuelt intellektuelt funktionsniveau. Her skal, jf. psykolog Vagn Bækdahl, bilag 21, tilføje: "...i området inferioritas intellektualis". Behandlingsmuligheder er udtømt.

Det må på grundlag af læge- og psykologudtalelser lægges til grund, at E ikke har været i stand til at forstå indholdet af den ensidige standardændring, der derfor ikke er bindende for ham.

E.

Hvis retten finder, at den ensidige ændring er gyldig og at standardformuleringen generelt må anses for at være forståelig og at E tillige kan antages at have forstået betydningen af den ensidige ændring gøres det gældende, at B ikke var "samlever i et ægteskabslignende forhold", jf. de ændrede forsikringsvilkår § 7 stk. 6 (bilag 2 og bilag 3).

Der er ikke en autoritativ fortolkning af begrebet men ifølge bemærkningerne til FAL og arveloven skal der ved afgørelsen af, om der foreligger et ægteskabslignende samlivsforhold, foretages en vurdering af, om samlivet har haft en sådan karakter, at det er rimeligt at sidestille samleveren med en ægtefælle. Der lægges bl.a. vægt på, om der har været fælles økonomi, hvilket ikke var tilfældet mellem B og E. De to var samboende, ikke kærester.

Der henvises til bilag 13, erklæring af 19.07.2016 fra afdødes mor, altså sagsøgers farmor, K, der er død i september 2017. Det bekræftes heri, at der ikke var et samlivsforhold.

Der henvises til bilag 14, erklæring af 09.12.2016 fra G,

der var samlever og ægtefælle med afdøde i perioden 1993-2005. Det fremgår, at afdøde har udvist dyb kærlighed til datteren og barnebarn, hvorfor det findes usandsynligt, at afdøde skulle kunne finde på at fratage datteren den sikring, der lå i hans forsikringsdækning. Afdøde havde cirka 30 samtaler med G i det seneste år før hans død.

På dødsfaldstidspunktet boede afdøde sammen med B på samme adresse. Der var tale om et samboforhold, ikke om et ægteskabslignende forhold. Herom følgende, som vil blive uddybet ved forklaringer i retten:

De to havde ikke fælles økonomi.

- De havde ikke et ægteskabslignende samliv.
- Der er ikke oprettet samlevertestamente.
- På dødsfaldstidspunktet havde de to ikke delt soveværelse i tre år.
- B sov i udestuen, hvor der var plads til en dobbeltseng, mens E sov på en sofa i stuen.

Der er ingen tegn på, at afdøde ville begunstige eller sikre B.

- Boligen var opdelt i to afdelinger.
- Afdøde ønskede ikke at bo sammen med B, men på grund af boligøkonomi accepterede han B som sambo.
- B ønskede ikke at bo sammen med afdøde og var aktivt boligsøgende.
- vis dette bestrides af sagsøgte, opfordres sagsøgte til at tillade sagsøger at rette henvendelse til Thisted Boligforening med anmodning om at oplyse, om og hvor længe B har været på venteliste der.

Afdøde døde på hospital og B udviste ingen interesse for at besøge ham, ej heller da det stod klart, at døden ville indtræde indenfor kort tid.

- Samme mangel på interesse gjorde sig gældende, da afdøde var alvorligt syg i 2009.

Afdødes datter tog sig af alt vedrørende bisættelsen, før, under og efter.

B er bisat ved siden af hendes eksmand.

- B har ifølge sagsøger solgt afdødes bil udenom boet og uden tilladelse.
- Afdøde var ordblind, kunne ikke læse en avis og var syg.
- Afdøde havde stor gæld fra tidligere ægteskaber.
- Afdødes IQ var 75, der gik i skole var 1-8. klasse.
- Afdøde led af "intellektuel reduktion" forårsaget af "alkoholmisbruget", kronisk fra 2008.
- Afdøde blev med virkning af 01.03.2009 tilkendt førtidspension.
- Afdøde ville helst kun høre radio – han kunne ikke se TV, da det forvirrede ham.

- Afdøde har efter det foreliggende haft kroniske skader efter et betydeligt alkoholmisbrugsproblem.
- Det er lægeligt konkluderet, at afdøde ikke kunne helbredes.
- E overvejede, jf. bilag 22, at flytte til moderens bopæl.

Subsidiært:

Afdøde har ikke selv indsat B som begunstiget. Afdøde har derimod selv taget skridt til aktivt at sikre sin datter, til hvem han har udtalt, at "jeg har sikret dig".

Det vil være urimeligt overfor afdødes livsarving, A at anse B som "nærmeste pårørende".

Den sikring af en samlever der er påtænkt ved policeændringer, er begrundet i en hensyntagen til ugifte samlevende. Et sådant hensyn kan ikke udstrækkes til at omfatte andre end en samlever og hensynet er faldet væk, da B døde.

Afdøde efterlod sig kun midler omfattet af boudlæg og datteren, A, har økonomisk behov, som hun på baggrund af afdødes løfte troede sig sikret. Der bør derfor ske regulering som påstået, jf. FAL § 104. Denne bestemmelse er ikke begrænset til at angå individuelle begunstigelser. Bestemmelsen bygger ikke på en mekanisk sammenhæng mellem de familie- og arveretlige regler. Dens formål er at give mulighed for regulering, hvor der er et reelt behov herfor. Dette behov foreligger i en sag, hvor livsarvingen intet har arvet og hvor den konkurrerende samlever er død. Der er intet hensyn at tage til den afdøde samlevers livsarvinger i konkurrence med forsikringstagers livsarving. Det giver netop god mening at gennemføre en regulering som her påstået.

Sagsøger er 37 år, enlig forsøger til et barn på to år og uden nogen særlig indtægt."

Sagsøgte har til støtte for sin påstand gjort følgende gældende:

"Det gøres principalt gældende, at udbetalinger på PFA-police ... og PFA-police ... skal ske til boet efter B.

B boede sammen med afdøde E, da han døde, jf. bilagene A og B. Det gøres gældende, at der mellem afdøde E og B bestod et ægteskabslignende samlivsforhold, da E afgik ved døden den 12. maj 2016.

Parret havde siden 29. januar 2011 boet sammen på adressen ..vej ..., y-by.

B blev separeret fra sin ægtefælle L ved bevilling af 16. oktober 2009. Kopi af bevillingen fremlægges som bilag E. L er afgået ved døden, før parret blev skilt.

Samlivet mellem E og B blev etableret før separationen mellem B og L.

Der er ikke ført bevis for, at E og B skulle have ophævet samlivet, eller at de var i færd med at flytte fra hinanden.

Det forhold, at sagsøgeren tiltog sig beslutningskompetencen i forbindelse med begravelsen af E og senere dermed reelt tiltog sig en position i forhold til boets behandling, som der ikke var belæg for i Es og Bs forhold, kan ikke præjudicere, hvorledes policernes begunstigesbestemmelse skal fortolkes i den konkrete situation.

I den forbindelse bemærkes, at betydningen af nærtstående i begravelsesloven og nærmeste efterladte i dødsboskifteloven ikke dækker den samme personkreds.

Den kirkeministeri elle forståelse af begrebet nærtstående i relation til begravelseslovens § 5 er jf. cirkulære af 1. december 1975, som stadig er gældende, afsnit II, punkt 1, 3. afsnit *ikke* identisk med begrebet "afdødes nærmeste efterladte" i dødsboskiftelovens § 19 fra 1996, og svarer ej heller til begrebet i forsikringsaftalelovens § 105a fra 2008.

I henhold til cirkulæret fra 1975 er begrebet nærtstående defineret således:

"Som afdødes nærmeste anses hans med ham til hans død samlevende ægtefælle eller - såfremt sådan ikke findes - hans børn (eventuelt en for umyndige børn beskikket værge). Efterlader afdøde sig hverken ægtefælle eller børn, anses hans forældre eller - hvis disse ikke er i live - hans søskende som hans nærmeste. "

Det fremgår derefter, at der kan tages hensyn til faste samlivsforhold:

"Ved afgørelsen af, hvem der stod afdøde nærmest, vil efter omstændighederne også andre forhold end ægteskabs- og slægtskabsforhold, såsom faste samlivsforhold, plejeforhold o.lign.

kunne tages i betragtning. ”

Da begravelsesmyndigheden – sognepræsten, jf. begravelseslovens § 6 – i henhold til det stadigt gældende cirkulære fra Kirkeministeriet, således er forpligtet til først at tage hensyn til afdødes børn og kun under særlige omstændigheder til en aktuel samlever, kommer det i et tilfælde, som her, hvor afdødes barn vælger at skubbe sin faders samlever til side, til at betyde, at barnet – sagsøgeren i denne sag – kommer til at stå foran samleveren i relation til vurderingen af, hvem der skal have boet udlagt efter bestemmelsen i dødsboskiftelovens § 18, idet barnet i henhold til disse regler har forrang til at tage sig af begravelsen. Da skifteretten alene retter henvendelse til den person, som bedemanden har angivet som kontaktperson i forbindelse med dødsanmeldelsen, får skifteretten slet ikke kundskab om en eventuel samlever. Det betyder, i et tilfælde som det foreliggende, at B aldrig fik muligheden for at varetage sine interesser før, at boet var udleveret til Es datter. Skifteretten har således aldrig haft mulighed for at vurdere, hvem skifteretten fandt, der opfyldt betingelserne i dødsboskiftelovens § 19, men har alene baseret sig på oplysningerne fra sagsøgeren.

Det gøres således gældende, at det faktum, at sagsøgeren forestod begravelsen og efterfølgende modtog boet efter sin far som boudlæg, ikke er præjudicerende for nærværende sag.

Det er først i forbindelse med denne sag, at det er kommet frem, at sagsøgeren også har modtaget midler fra PensionDanmark efter boafgift 87.961,53 kr. og Vestjysk Bank efter boafgift 12.826,28 kr.

Det gøres i den forbindelse gældende, at ej hellere disse udbetalinger – særligt fordi det er helt uoplyst, hvilke undersøgelser, og oplysninger der forelå forud for udbetalingerne, og vilkårene for disse ordninger ej heller ses oplyst – kan være præjudicerende for denne sag.

Det gøres således i første række gældende, at B i henhold til betingelserne for begge ordninger, er begunstiget forud for sagsøgeren, og at begge beløb, derfor skal udbetales til boet efter hende.

Det bemærkes, at C og D i henhold til oplysninger modtaget fra bobestyrer i boet har modtaget hver 10.287,77 kr. efter afgift fra Industriens Pension og 529,47 kr. efter afgift fra PKA A/S. Oplysningerne fremlægges som bilag F.

Generelt bemærkes, at sagsøgerens inddragelse af bilagsmateriale - der vedrørende Es forhold mere end 8 år, før

han døde – dels må anses for at være et forsøg på at omgå almindelige bevisførelsesregler, for en dels vedkommen har karakter af nedgørelse af E og inddrager emner, som vanskeligt kan ses som relevante for afgørelsen af spørgsmålet om, hvem forsikringssummerne tilkommer.

En række af bilagene forekommer uden sammenhæng med sagen. Es adresse på bilag 24 svarer hverken hans eller Bs adresse i henhold til folkeregistret. Det bestrides derfor fortsat, at B skulle have modtaget skrotningspræmie for bilen.

Endvidere bemærkes, at bilag 22 ikke ser ud til at indeholde en fuldstændig gengivelse af korrespondancen mellem Thisted Kommune og sagsøgeren. Bilaget fremtræder ikke som en fuldstændig kopi af en mail. Relevansen og kvaliteten af bilaget bestrides.

Vedrørende bilag 34 gøres det gældende, at bevisværdien af denne optagelse er ganske ringe, idet Es mor hverken er sandhedsformant eller kan kontraafhøres. Samtidig bemærkes, at de oplysninger hun kommer med i sig selv afsvækker formodningen om, at der bestod et ægteskabeligt samliv mellem E og B, når parret gennem en meget lang årrække har delt bolig.

Sagsøgeren har gjort gældende, at ændringerne i forsikringsvilkårene for henholdsvis Familiesikring Pension – nu Letsikring ved død (PFA ...) – meddelt ved bilag 2 i september 2011, og ændringerne i Familieliv Kundegruppe livsforsikring – nu Letsikring af lån og kredit (PFA ...) ligeledes meddelt i september 2011 ved bilag 3, ikke skulle være bindende for afdøde.

Begge bilag ses dannet den 12. september 2011. Begge bilag er adresseret til E. Der foreligger ingen oplysninger om, at der i forbindelse med postgangen eller udsendelsen af meddelelserne skulle have været uregelmæssigheder. Trods opfordring her til, har sagsøger ikke angivet nogen begrundelse for, at meddelelserne ikke skulle være kommet frem til E.

Det gøres endvidere gældende, at den generelle vilkårsændring, som PFA foretog i 2011 med virkning fra 1. januar 2012 af de hos PFA tegnede produkter, var bindende for afdøde, idet han fortsatte forsikringerne. Det fremgår af kontoudtogene fremlagt af sagsøgeren, at E har betalt præmien vedrørende ordningerne.

Der er tale om generelle vilkårsændringer af to produkter, som E

havde tegnet gennem sit pengeinstitut.

Det fremgår klart af både bilag 2 og 3 på side 1, at der er en ændring i relation til, hvem der er begunstiget i henhold til forsikringerne.

Det gøres gældende, at generelle ændringerne i vilkårene, der klart og tydeligt er beskrevet i masseudsendelse, er den bindende for forsikringstageren, hvis den pågældende fortsætter forsikringen, jf. U1977.216Ø og U1983.804/1Ø.

Der er ikke tale om komplicerede eller uoverskuelige ændringer i vilkårene, men om at PFA bragte vilkårene i overensstemmelse med ændringen af forsikringsaftalelovens § 105a, der var led i arvelovsreformen pr. 1. januar 2008.

Der er tale om ordninger tegnet gennem Es pengeinstitut. Hvis han havde brug for vejledning eller var i tvivl om, hvad han ønskede, er det nærliggende at antage, at han ville have søgt vejledning og rådgivning hos sit pengeinstitut herom.

Det bestrides således, at der foreligger en situation, hvor det pr. 1. januar 2012 ændrede vilkår, som det må lægges til grund, at E har fået meddelelse om i efteråret 2011 ikke skulle være bindende for ham, og dermed for hans efterladte.

Derudover gøres det gældende, at der er tale om en ændring af vilkårene, så de svarer til indholdet af forsikringsaftalelovens § 105a med hensyn til definitionen af nærmeste pårørende. Det har derfor en formodning for sig, at ændringen svarer til det, der generelt i befolkningen anses for mest rimeligt. I henhold til forarbejderne til ændringen af bestemmelsens ordlyd, der trådte i kraft den 1. januar 2008, var hensigten med at ændre definitionen på "nærmeste pårørende", at tilpasse lovgivningen til samfundet, idet samfundsudviklingen havde betydet, at der var næsten 300.000 par, der levede sammen uden at være gift, og at det i de allerfleste af de situationer vurderedes, at der var et ønske hos de samlevende, om at sikre hinanden fremfor at sikre børnene.

Ikrafttrædelsesbestemmelserne betød imidlertid, at eksisterende ordninger i vidt omfang skulle beholde "den gamle definition".

En række arbejdsmarkedsordninger og udbydere af gruppelevsordning har efter lovændringen ændret vilkårene generelt, hvilket også indikerer, at dette anses for det gennemsnitligt mest rimelige resultat, at samleveren går forud for børnene.

Som tidligere nævnt, er det først i forbindelse med denne sag, at det er kommet frem, at sagsøgeren også har modtaget midler fra PensionDanmark efter boafgift 87.961,53 kr. og Vestjyds Bank efter boafgift 12.826,28 kr.

Den egentlige begrundelse for, at PensionDanmark jf. bilag 8 har udbetalt til sagsøgeren foreligger ikke, idet udbetalingen er ubegrundet. Det er ikke dokumenteret, at B var bekendt med skriftvekslingen mellem PensionDanmark og sagsøgerens daværende advokat. Es ordning i PensionDanmark må antages at stamme fra før ulykken, og dermed fra før 1. januar 2008.

Det er muligt, at der i relation til Es ordning ikke er sket behørig meddelelse om ændringerne af vilkårene. Der er sagsøgte bekendt truffet afgørelse om meddelelser udsendt af PensionDanmark i Københavns byret den 25. juni 2010 og i Ankenævn for Forsikring den 5. november 2012.

Ved førstnævnte afgørelse blev en foretagen underretning ikke anset for tilstrækkelig til at opfylde betingelserne i forsikringsaftalelovens § 3 om generelle ændringer af vilkår, mens Ankenævnet anså en senere sket meddelelse for at opfylde kravene til anse forsikringstageren for bundet af ændringerne.

Uanset årsagen til at der er sket udbetaling fra PensionDanmark til sagsøgeren gøres det gældende, at der er tale om en ordning tegnet på et andet grundlag (arbejdsmarkedsordning) end de i nærværende sag omhandlede forsikringer, der er tegnet hos PFA, idet forsikringerne i denne sag er privattegnede. Udbetalingen fra PensionDanmark kan ikke præjudicere rettens vurdering af, hvem forsikringssummerne i denne sag retteligen tilkommer.

Der foreligger ikke dokumentation for, på hvilket grundlag sagsøgeren har modtaget udbetalingen fra Vestjyds Bank.

Sagsøger har fremlagt bilag 19 til dokumentation for at E skulle have begunstiget hende i forbindelse med oprettelsen af Familieliv Kundegruppe livsforsikring –nu Letsikring aflån og kredit (PFA...). Som det fremgår af bilaget er forsikringen primært tegnet til sikring af pengeinstituttet og derefter af forsikringstagerens nærmeste pårørende.

Det bestrides, at Es åndelige habitus i efteråret 2011 skulle have været sådan, at det skulle kunne betyde, at han ikke var bundet af den generelle ændring af vilkårene for produktet. For at det skulle kunne være tilfældet, skulle der foreligge en situation, hvor han ikke længere kunne varetage sine retlige

interesser. Der foreligger ikke oplysninger, der indikere, at det skulle være tilfældet.

Det gøres gældende, at den ændrede begunstigelsesklausul er gældende for de to ordninger hos PF A i relation til Es dødsfald, og at B opfyldte betingelserne for at få beløbene udbetalt.

Overfor den subsidiære påstand gøres det gældende, at reguleringsbestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 104 i henhold til ordlyden ikke kan anses for anvendelig i relation til ”standardbegunstigelser”. I nærværende sag påstås forsikringssummerne udbetalt til Es nu afdøde samlever i henhold til begunstigelsesbestemmelsen nærmeste pårørende, hvor samlever ”går forud for” børn.

Det forhold, at forsikringerne ikke –på grund af sagsøgerens protest – har kunnet udbetales før B afgik ved døden, kan ikke føre til, at sagsøgeren nu skulle være bedre berettiget. Det er forholdene på dødsfaldstidspunktet, der er afgørende for, hvem der er rette modtager af beløbet.

Lovgiver -og i dette tilfælde forsikringssselskabet -har gjort op med den rangfølge i henhold til hvilken udbetaling skal ske, når der ikke er indsat anden begunstiget end nærmeste pårørende, jf. forsikringsaftalelovens § 105a.

I henhold til forsikringsaftalens § 104s ordlyd forudsætter denne, at der aktivt er indsat en begunstiget. Det giver ikke mening at ville indfortolke en mulighed for regulering i forhold til fortolkningen af en standardbegunstigelse. Se herom Rasmus Feldthusen og Anne Kjærhus Mortensen i TFA2013.547 med henvisninger.

Skulle retten mod forventning nå frem til, at der uagtet ordlyden kan ske en regulering, gøres det gældende, at sagsøgeren, der er myndig, må antages at kunne forsørge sig selv, at der -hvis der desuagtet skal ske regulering -da skal indregnes summen af samtlige ordninger, som sagsøgeren måtte have fået udbetalt.

Supplerende gøres det gældende, at sagsøgeren i henhold til skifterettens skrivelse af 4. september 2017 har modtaget ca. 100.787,81 kr. netto efter statsafgift og boafgift i anledning af Es død. Der kommer i alt netto 1.143.907,81 kr. til udbetaling. Hvis der skulle ske en regulering efter forsikringsaftalelovens § 104, ville der alene tilkomme sagsøgeren 285.976,95 kr. hvoraf hun har modtaget 100.787,81 kr. Sagsøgeren ville i så fald alene have krav på netto 185.189,14 kr. af det nu omtvistede beløb. Skifterettens skrivelse

fremlægges som bilag D."

Retten's begrundelse og afgørelse

Det er bevist ved fremlæggelse af brev af september 2011 fra PFA pension til E, at der blev givet kunderne besked om ændring i forsikringsbetingelserne. Ved masseudsendte breve om ændringer i forsikringsforhold er det ikke et krav, at der skal føres bevis for, at brevet er kommet frem til hver enkelt forsikrede. Brevet opfylder indholdsmæssigt de betingelser, som der kan stilles til sådanne ændringer af vilkår, og er efter bevisførelsen ikke så uklar, at dette kan medføre, at ændringen ikke er vedtaget. Det var muligt for E at fortsætte med den gamle ordning, hvis han kontaktede forsikringsselskabet. Det fremgår af vidnet G's forklaring, at E godt forstod, at han kunne have svært ved at forstå breve fra fx banker og forsikringsselskaber, hvorfor han kontaktede fx banken, hvis der var noget, han var i tvivl om. På trods af det oplyste, om Es helbredsforhold var han ikke umyndiggjort, og opfyldte efter forklaringen fra psykolog Vagn Bækdahl ikke kravet til dette.

På baggrund af ovenstående anser retten ændringen i forsikringsbetingelserne for at være vedtaget, og det er på den baggrund som udgangspunkt samleveren B, som skal begunstiges af forsikringen.

B har været samlevende med E fra omkring 2008. Efter forklaringerne fra vidnerne blev deres forhold i den sidste tid forringet. Det må dog efter forklaringerne lægges til grund, at visse ændringer i samlivet ikke skyldtes uvenskab, men i stedet skyldtes praktiske forhold i forbindelse med Es sygdom. Det kan ikke afvises, at E på et tidspunkt kort før sin død overvejede at flytte hjem til sin mor, men det blev aldrig realiseret, og han blev til sin død sammen med B. Efter forklaringerne ønskede B at flytte, men det skulle være til en ny bolig sammen med E. B opfylder herefter kravene i forsikringsbetingelserne, da hun både faktisk og reelt boede sammen med E, og havde gjort dette i en 7 – 8 år forud for dødsfaldet – og hun var ikke alene sambo med E. Det forhold, at B ikke tog sig af begravelsen af E kan ikke ændre på dette. Det er herefter uden betydning, hvilket forhold E havde til sin datter, A, da det afgørende er forholdet til B.

Allerede fordi, at der ikke er indsat en særligt begunstiget i forsikringsaftalen, er der ikke grundlag for at anvende forsikringsaftalelovens § 104.

Boet efter B frifindes herefter.

A skal betale sagens omkostninger til boet med 90.855,67 kr. inklusive moms, 90.000 kr. vedrører advokatudgifter og 855,67 kr. vedrører vidneførelse. Retten har lagt vægt på sagens genstand og forløb, herunder, at der har været tvist om fremlæggelse af bilag, samt sagens udfald. Beløbet skal inden 14 dage betales til statskassen, da der er meddelt fri proces.

Thi kendes for ret:

Boet efter B frifindes.

A skal inden 14 dage betale 90.855,67 kr. til statskassen til dækning af sagens omkostninger.

...

